

לב שכולו זהב

אם חלילה פרצו לביתך וגנבו את כל רכושך -
 כולם יתמכו בך וירחמו עלייך.
 אבל אם חלילה איבדת טבעת יהלום בשווי 5,000
 דולר - יפגעו בך, יאשימו אותך ותקבלי חותמת של
 חסרת אחריות - לכל החיים.
 אלא אם זכית בבעל שיש לו... לב שכולו זהב.

נישאנו לפני 15 שנה. המשפחות שלנו עשו את כל מה שיכלו
 למעננו. כל צד הביא מה שהיה ביכולתו, נערכה לנו חתונה יפה,
 וגם נרכשה בעבורנו דירה סבירה. בסך הכול היינו שמחים ומרוצים עד
 השמים.

לפני החתונה הגיעה הסבתא של החתן לתת לי מתנה.

הבנתי שזו לא סתם מתנה, אלא סוג של טקס שרגילים אליו במשפחה,
 ומהר מאוד התברר לי מדוע.

היא הוציאה מהתיק קופסה קטנה עטופה. פתחתי אותה, ובתוכה הייתה
 טבעת יהלום.

לא הייתי צריכה להיות מומחית ביהלומים כדי להבין שמדובר כאן
 במתנה יקרה מאוד. היה זה יהלום ע-נ-קי. מעולם לא ראיתי יהלום כזה
 - לא לפני אירוסיי ולא אחריהם.

כולם השמיעו קריאות התפעלות. הסבתא אמרה לי שזו מתנתה לחתונה
 שלי.

התברר לי שהסבתא רוכשת לכל כלה תכשיט יקר מאוד, כזה שהולך
 עם האישה כל חייה, כדי שתזכור אותה.

האמת היא, שהסבתא הזו לא הייתה צריכה לקנות מתנה כדי שיזכרו אותה. היא הייתה אישה אצילה ומקסימה ומתוקה, וכולם אהבו אותה ממילא. אבל מנהג הוא מנהג, ומי אני שאחלוק עליו, בייחוד אם הוא מיוחד כל כך ושווה 5,000 דולר?

כן, זה היה השווי של הטבעת. מנין אני יודעת? מיד תדעו.

תגובתו של אבי הייתה, שזו שחיתות לענוד טבעת כזו כשאנשים מסתובבים רעבים ברחוב. אבל אבא שלי היה אומר זאת גם על טבעת בשווי 500 שקל, כך שזה לא היה ממש מעליב. מצד שני, גם לי היו ייסורי מצפון לענוד טבעת כזו. וחוץ מייסורי מצפון היו גם ייסורים אחרים שרק אישה תבין.

יתכן שזה נשמע קטנוני, אבל הטבעת הייתה גדולה ממידתי. לא הרבה, מעט. כל אישה תדע לספר כמה מעצבן הוא הרווח בין הטבעת לבין האצבע. זה פשוט משהו שמסיח את דעתך, כמו, נניח, פצע בפה. אתה כל הזמן חייב לחוש אם הוא עדיין נמצא שם.

וזה בדיוק מה שעשיתי במשך כל החתונה. הידקתי את הטבעת שוב ושוב, ומכיוון שנוספה אליה גם טבעת נישואין, היו לי שתי טבעות למשש באותו מחיר. בעצם, במחשבה שנייה, לא ממש באותו מחיר.

החתונה עברה. ימי ה"שבע ברכות" היו נפלאים ומדהימים. בשבת שהו שתי המשפחות אצלנו. סעודת ליל שבת הייתה נפלאה, עם השירים והדרשות, וכך גם הסעודה למחרת.

לאחר סעודת השבת הלכנו לטייל.

מכיוון שאנו מתגוררים בנתניה, הסמוכה לחוף הים, הלכנו לטייל ברגל לאחר הארוחה.

לאחר תפילת מנחה אכלנו סעודה שלישית, שנמשכה עד למוצאי השבת, ולאחר מכן עשה בעלי הטרי הבדלה, וכמנהג המשפחה כולם זרקו עליו כריות.

השבת הסתיימה, ופתאום מישהי שאלה: "איפה הטבעת?"
הסתכלתי וראיתי לחרדתי שהטבעת החדשה אינה על האצבע שלי.
החורתי.

פרצה מהומה קטנה, ובעלי אמר: "אני ארוץ לחפש בבית. ייתכן ששכחת את זה בחדר".

חיכיתי במתח, כוססת ציפורניים. משהו בליבי אמר שייתכן שהוא לא ימצא אותה. המשהו הזה נבע מהעובדה שידעתי שהטבעת הייתה גדולה מעט, ונזכרתי שפשוט זמן רב מדי לא מיששתי אותה. וזה אומר משהו מאוד לא טוב, בעיקר בנושא המשך הקשר בין הטבעת לביני.
אשר יגורתי בא לי.

בעלי חוזר: "הטבעת לא נמצאה".

"חיפשת בארון?"

"חיפשתי".

"במגירות?"

הוא חיפש בכל מקום שניתן לחפש, אבל הטבעת לא נמצאה.

בשלב זה לא היה איש במשפחה שלא ידע כי אבדה הטבעת בשווי 5,000 דולר (והנה התשובה מנין אני יודעת את השווי. כשאובדים דברים, אתה פתאום יודע כמה הם שווים. זה נכון לא רק לגבי תכשיטים, אלא גם לגבי אנשים).

השוויגער עם עוד כמה דודות נחמדות עלו לחדרנו ולבושתי החלו לבדוק פריט פריט מהמזוודות שלנו, שנראו בדיוק אז מבולגנות מתמיד. הן היו חייבות לראות את כל הבגדים, ומהר מאוד קלטתי שיש עוד דברים שמעניינים אותן חוץ מהטבעת...

לאחר חיפוש שארך אולי שעה, החלו כולם להעלות רעיונות לאן נעלמה הטבעת. כאן העזתי לספר שהיא הייתה גדולה ממידתי, ומיד שמעתי את הדודה אומרת: "אז למה לא אמרת בהתחלה?" עניתי: "דווקא כן אמרתי", והמתח התחיל.

המתח התחיל ולא בדיוק נגמר. בשחזור שעשינו עלה, כי קרוב לוודאי שהטבעת נפלה בחוף הים, כך שלחפש אותה זה כמעט כמו לחפש יהלום בערימה של חול. היהלום היה גדול, אך גם החוף בנתניה אינו קטן.

קשה להצביע על הרגע שזה התחיל. אני חושבת שכשירדנו לרכב למטה, הפרצופים של כולם נראו לי חמוצים במקצת. איש אפילו לא ניסה לנחם אותי ולומר שאינני אשמה. אני יכולה להבין אותם. זו הייתה טבעת יקרה באמת, והדבר האצילי ביותר מבחינתם היה שנמנעו מלצעוק עליי: "את טיפשה? את ילדה קטנה שמאבדת דברים?" אבל גם אם הם לא צעקו, זה היה רשום בהדגשה על פניהם.

בעלי ואני חזרנו הביתה חפויי ראש. בעלי ניסה להתלוצץ ולומר: "כמה נחמד, כעת אני יכול לאבד כל דבר עד 5,000 דולר". הבדיחה הזו עלתה לו ביוקר, כי אני לא הבנתי זאת כניסיון לפזר את האווירה הקשה, אלא כניסיון לעקוץ אותי, וכבר הפלתי עליו את כל הכעס שחשתי כלפי עצמי.

הוא התנצל והתנצל, אך אני הייתי פגועה עד עמקי נשמותי, גם מהכאב על אובדן הטבעת וגם מן האשמה נפלה עליי.

בעלי התנהג בצורה אצילית. הוא ניחם אותי והסביר לי שאשם מי שאמר לי לענווד את הטבעת אף על פי שהייתה גדולה. בעיקר האשים את עצמו. הוא היה ממש בסדר בדרך שבה ניסה ליטול את האשמה על עצמו, ובסוף הלילה הודיתי ביני לבין עצמי שאם זה היה מבחן - הוא עבר אותו בהצלחה.

או-קיי. בעלי עבר את המבחן. אבל המשפחה שלו - ממש לא.

בכל פעם שנפגשנו, ריחף באוויר עניין הטבעת. התעניינות כיצד אני מרגישה לגבי האבידה, או דיבור על כך שאיש אינו מעז לספר לסבתא, אבל היא כנראה מבינה לבד וסובלת בשקט, וכל מיני דקירות קטנות שהפכו את חיי לבלתי נסבלים. אינני מאשימה אותם, אבל מסתבר שכשמישהו נכשל, בעיקר באובדן של משהו ששווה יותר ממאה שקל – זה עולה לו ביוקר. הרבה יותר מהסכום. ניתן לומר, שיחד עם הטבעת אבדו כל ההערכה והאהבה שחשו כלפיי. כאילו נמאסתי עליהם. כמה כבר אתה יכול לאהוב מישהו חסר אחריות כזה, שמסוגל לזרוק טבעת ששווה 5,000 דולר? מה, היא ילדה קטנה? אי-אפשר לצפות ממנה לשמור על דבר גדול כל כך כמו טבעת עם יהלום במשקל כמה גרמים?

בדרך כלל הדברים לא נאמרו ממש אלא ברמז, אך דווקא כשניסיתי להסביר, עלתה הטרוניה. בתחילה: "חבל שכך קרה, זה כל כך מרגיז", ואחר כך: "אבל למה? אם הטבעת הייתה גדולה עלייך, אז למה???"

עברו עליי חודשים ארוכים ועצובים מאוד. חשתי שלעולם לא אוכל להחזיר את הערכת המשפחה. אובדן הטבעת גרם למעין "סטמפל", חותמת המעידה שאיני אחראית, שאי אפשר לסמוך עליי, וחוז' מזה, שאני סתם אחת מעצבנת שמאבדת יהלום בשווי 5,000 דולר.

השיא היה כשקנינו יום אחד אגרטל יקר. אחד האחים אמר לבעלי: "עדיף שאתה תסחוב את זה, אתה יודע". הוא אמר זאת בהדגשה, לפני כולם, ואני נעלבתי כפי שלא נעלבתי מעודי. הפעם גם פתחתי פה והצהרתי שאיני דורכת יותר בבית הזה וששופכים את דמי. דברים רבים אמרתי, והם הבהילו אפילו אותי.

ואז הגיעה תקופה של מריבה. בעלי המסכן ניסה כל הזמן לפשר בין הצדדים. הוא לא ממש שיתף אותי, אבל הבנתי שהוא בעצמו התעמת עם אחיו והודיע להם שאם ימשיכו לעשות לי צרות, הוא יתנתק מהמשפחה. למעשה, הוא מימש את איומו, והיה נתק של שבוע וחצי. בשלב זה התערבה הסבתא, ובכך הודתה שהיא יודעת היטב את כל הסיפור. כתוצאה מהתערבותה בא פיוס, שהיה בעצם פגישה שכולה אי-נעימות. במהלך

הפגישה התנצלה חמותי והסבירה שלמעשה היא אוהבת אותי יותר מכל הכלות, ואני עניתי בחזרה שתמיד הרגשתי זאת, וכל הדברים הבלתי נעימים שבדרך כלל נאמרים בכל מיני משפחות.

העניין הזה עיף אותי לחלוטין. שרר שלום, אבל היה זה שלום קר. חשתי מובסת. כביכול ידעתי שאפסו סיכויי, ושלעולם לא יאהבו אותי ולא יעריכו אותי, וודאי שלא יפקידו אצלי חפץ ששווה יותר מחמישים שקל.

המפנה הגיע ארבעה חודשים לאחר מכן. כדי להבהיר אוסיף, שהתחתנו יומיים לאחר חג השבועות, ובעלי הלך כמנהג בני הישיבה עם "פראק" - בגד שנוהגים ללבוש רק בחגים, כמובן בחתונה ובימי שבע הברכות.

ראש השנה הגיע. בעלי שלף את הפראק מהארון, לבש אותו ושאל אותי אם זה עדיין מתאים לו, ואם הוא לא השמין. אמרתי לו שהוא נראה רזה למדי (שה' יסלח לי על חוסר הדיוק הזה), ואז הוא התחיל לטפוח על הלב שלו. חשבתי שקרה משהו ושצריך להזעיק אמבולנס.

הוא שלח את היד לתוך הכיס של הפראק, ומה הוא שלה משם?

את הטבעת שלי, אלא מה?

הסתכלנו בטבעת במשך דקות אחדות בלי לומר מילה, ואחר כך הוא אמר: "אני בהלם. שמתי את זה כנראה בפראק שלי".

ישבנו זה מול זה, ואני בכיתי, אולי מהתרגשות ואולי מהמתח שהשתחרר פתאום. הוא התקשר מיד לאמא שלו והודיע על מציאת הטבעת. ממש כאילו נולד מישו, החלה עלייה לרגל לביתנו. הוריו ואחיו בחנו את הטבעת, ולבסוף הגיעו גם הסבתא והסבא בכבודם ובעצמם והביעו את שמחתם.

כולם נשמו לרווחה, ביקשו סליחה על שהאשימו אותי בחוסר אחריות, וממש באותה נשימה תהו איך לא חשבו מיד שבעלי הוא האשם. הלא הוא היה ידוע כשכחן וכאחד שאי אפשר לסמוך עליו. בעלי אולי נעלב מעט, אבל השמחה על מציאת הטבעת איזנה את העלבון היטב. התברר

לי שיש הבדל גדול בין האשמות שנאמרות כאשר יש לך ביד טבעת בשווי 5,000 דולר, לבין אותן האשמות המוטחות בלי הנחמה הקטנה הזו.

מרגע זה ואילך עד היום הזה הפכתי למלכה של המשפחה. כולם הבינו שטעו, ואני בן אדם אחראי שמעולם לא איבד דבר. יותר מכך, נישאתי לבעל חסר אחריות, שהוא במקרה הבן והאח שלהם – מה שנתן לי עוד כמה נקודות זכות בתור בעלת החסד שהסכימה להינשא לו...

לפתע נחתו עליי טונות של אהבה והתנצלויות שבכל חיי לא קיבלתי. בעלי, גם אם נפגע מעט מהאשמה שהוטלה עליו, שמח גם הוא בשבילי, מה עוד שהוא הרוויח אישה מרוצה ושמחה בחלקה, אווירה טובה ושלווה בית למשך כל החיים.

אבל הסיפור עדיין לא נגמר.

מאותו היום נטרתי לבעלי מעט על הסבל שהיה מנת חלקי בגללו. אני חושבת שלא הייתי מודעת לכך, אבל הייתה לי נקודת עליונות עליו. באותם חודשים שחשבנו שאני האשמה הוא כלל לא השתמש בזה נגדי, אך אני לא נהגתי כמותו, וזאת עוד בלשון המעטה.

בכל הזדמנות הייתי עוקצת אותו בנושא. אם זה היה בנושא הכסף, שהעדפתי שלא יחזיק אצלו בסכומים גבוהים, ואם בדברים אחרים שצריך בהם לסמוך על משהו. הייתי אומרת לו: "עדיף שתיתן למישהו אחר לקחת את זה, אתה יודע, שלא יאבד בארגז חול". המילה "ארגז חול" הפכה למעין מטבע לשון שבה הייתי משתמשת כדי לרמוז לו.

אני מתביישת לספר זאת, אבל אני חושבת שאנשים רבים משתמשים בחולשות כדי לפגוע באנשים היקרים להם, וזו ממש הונאת דברים. אסור להשתמש בחולשה של הזולת נגדו. אבל עשיתי זאת.

בעלי סבל בשקט ולא התלונן. לפעמים ראיתי כאב על פניו בשעה שעקצתי אותו, ואני הייתי מתחרטת ומפייסת אותו. אבל מלבד זאת הוא כמעט לא התלונן.

חיינו עברו כשורה. נולדו לנו שבעה ילדים מקסימים וטובים, שאוהבים את ההורים שלהם ומכבדים אותם. אני חושבת שלכמה מהם נודע הסיפור המשפחתי על הטבעת שכולם חשבו שאמא שלהם איבדה בחוף הים, ובסוף התברר שאבא שכח בפראק שלו...

חלפו חמש-עשרה שנים.

הסבתא כבר הלכה לעולמה, אך הטבעת שלה עדיין שימשה אותי בשמחות וזיכחה אותי במחמאות שהזכירו לי אותה, בדיוק כפי שרצתה.

יום אחד עלה בראשי רעיון להחליף את הטבעת בתכשיטים אחרים.

רציתי לעשות זאת כהפתעה לבעלי, ופניתי לשוויגער שתספר לי היכן הייתה סבתא קונה את התכשיטים. היא נקבה בשמו של הסוחר - תכשיטן ידוע, ואני פניתי אליו בהזדמנות הראשונה. הגשתי לו את הטבעת ואמרתי: "היא קנתה אצלך, ואני רוצה שתעריך את שווייה".

הוא בחן את הטבעת, השמיע שריקת התפעלות ואמר: "זה יהלום יפה ומקסים. הוא עולה הרבה כסף, יותר מ-6,000 דולר. לא אכפת לי להחליף אותו במה שתרצי, אבל סתם בשביל ההשכלה - הוא לא נקנה אצלי".

"הוא כן נקנה אצלך", אמרתי ונקבתי בשמה של הסבתא.

הוא ענה: "נכון, היא באמת נהגה לקנות אצלי את כל התכשיטים, אבל תכשיט כזה לא מכרתי מעולם. היא קנתה אותו במקום אחר".

פתאום הרהרתי והגעתי למסקנה, שאם היהלום הזה שווה יותר מ-6,000 דולר, אולי הוא שווה גם מ-7,000. אמרתי לעצמי שכדאי שאתייעץ עם בעלי.

הגעתי הביתה והחלטתי לחפש תעודת אחריות בתיבת התכשיטים. שם, בתחתית כפולה, היו כל מיני מסמכים ותעודות של התכשיטים.

חיפשתי את התעודה של התכשיט הספציפי הזה, וגיליתי אותה עד מהרה. התכשיט באמת לא נקנה אצל אותו הסוחר, אלא בחנות מפורסמת ויוקרתית. המחיר אכן היה 5,000 דולר, והבנתי שכנראה עלה המחיר עם השנים. אבל אז משך את עיני פרט נוסף שהייתי עלולה להחמיץ.

המתנתי שבעלי יחזור מעבודתו. ליבי דפק בקצב מהיר.

בעלי הגיע.

סיפרתי לו שחשבתי להחליף את הטבעת בכמה תכשיטים, ושהלכתי לסוחר שסבתא הייתה רוכשת אצלו, והוא אמר שהתכשיט שווה 6,000 דולר.

"יופי", אמר בעלי, "הרווחנו".

"כן", הגבתי, "אבל הסוחר אמר שלא הוא מכר אותו. התכשיט נקנה במקום אחר".

"נו, יכול להיות", אמר בעלי.

"ייתכן שהסבתא קנתה דווקא את התכשיט שלי במקום אחר?"

"מה הבעיה?" הוא שואל.

"אני אומר לך מה הבעיה", אמרתי, "ודמעות החלו לזלוג מעיניי. "הבעיה שלי, שבמשך חמש-עשרה שנה אני לא משערת איזה בעל נפלא וטוב לב יש לי. בכלל לא מגיע לי בעל כמוך. עשית את זה בצורה הכי מקסימה ונפלאה שאפשר. אני איבדתי את הטבעת, ואתה הלכת בשקט, לא יודעת איך עשית את זה, לקחת הלוואות וקנית לי... טבעת חדשה. לא, אל תתחמק, אמנם עשית את זה בצורה אלגנטית וחלקה, מצאת אותה הטבעת בדיוק, וגם באותו מחיר, אבל דבר אחד שכחת..."

"...את התאריך".

וכאן הנחתי מול עיניו את המסמך עם תאריך הקנייה. י"ד באלול.

"אולי אתה שכחת, אבל אני עדיין זוכרת שהתחתנו ב-ט' בסיוון. סבתא קנתה את הטבעת עוד לפני החתונה, כך שבכל מקרה, הטבעת הזו נקנתה לפחות ארבעה חודשים אחרי שקיבלתי את המקורית. התאריך הסגיר אותך", אמרתי לו ופרצתי בבכי תמרורים.

קשה לי לתאר את המחשבות שעברו בראשי. איזו מתנה הוא נתן לי, בחור צעיר שלוקח על עצמו חובות של אלפי דולרים כדי לגרום למשפחתו להאמין שהוא אשם ולא אשתו. ידעתי שאני האישה הראשונה שקיבלה מתנה כזו. איני מתכוננת לטבעת, אלא לחמש-עשרה שנים של אשמה שהועברה ממני אליו. ועוד איך הועברה. עד היום אני מתכווצת כשאני נזכרת עד כמה פגעתי בו בנקודה שאסור היה לי לפגוע. בנקודה שהוא היה גדול בה.

הוא ישב וסיפר לי את כל התלאות שעברו עליו עד ששילם את הכסף. הוא הסביר לי שהבין שלא יוכל לטהר את האווירה ביני לבין משפחתו אם אלה לא יאמינו שאני לא אשמה. "הם אנשים טובים", אמר לי, "אבל גם לאנשים טובים יש חולשות, ומה לעשות, זו הייתה החולשה שלהם".

שנים עברו עד שהצליח להחזיר את ההלוואה, ובעיקר היה קשה לו עם העקיצות שלי, אבל דווקא הן הזכירו לו את מה שהרוויח - אישה שמחה, שקט נפשי ושלוש בית.

אני מספרת את הסיפור הזה, כי קיבלתי מתנה ואני רוצה להעביר משהו ממנה לכולם: לעולם אל תזכירו למישהו חולשה שלו, וודאי שאל תשתמשו בה נגדו, אך יותר מכול - נקו את ליבכם. זו המשימה הקשה ביותר, כי גם אם אינכם מציקים לאדם שטעה - אתם כועסים עליו בליבכם. וזה מה שאני מבקשת: שום דבר לא שווה צער ועגמת נפש שנגרם לנו ולזולת. שילכו כל התכשיטים והזהב בעולם לאשפה, ולא יחושו אנשים רע ועצוב בגללם.

אני פונה לאנשים ולנשים ומספרת להם על אצילות נפשו של בעלי, שבמשך חמש-עשרה שנה נטל על עצמו אשמה לא לו, ובלבד שאשתו תרגיש טוב - ובכך הוא דומה לרבי יוחנן, שאמר: "נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילבין פני חברו ברבים".

לכאורה, זהו סיפור על טבעת יהלום, אבל האמת היא, שזהו סיפור על לב שכולו זהב.

